Patria

26.10.2021

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Asia: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

PATRIAN LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE VALTION TALOUSARVIOKSI HE146/2021 vp

Teema: Puolustusmateriaalihankinnat

Yleistä

Puolustusmateriaalihankinnat kytkeytyvät monella eri tavoilla talousarvioesityksessä. Tarve hyödyntää aiempaa tehokkaammin valtion kaikkia voimavaroja tulee esiin sekä kokonaismaanpuolustuksen näkökulmasta että kahden- ja monenvälisen puolustusyhteistyön näkökulmasta (pääluokka 27, toimintaympäristön kuvaus). Teknologinen kehitys on johtanut siihen, että yhä vaikeammin ennakoitavien kriisitilanteiden osaamispooli on suurelta osin teollisuudessa. Teollisuuden osuus uusissa eurooppalaisissa, yhteistyöhankkeissa alkaa yleensä tutkimus- ja kehitys (t&k) -osuudella ja johtaa yhteisiin suorituskykyihin ja jopa yhteisiin materiaalihankkeisiin. Eri sektorien väliset raja-aidat erityisesti t&k -näkökulmasta ovat entisestään madaltuneet siviilisektorin toimiessa yhä enemmän uusimpien teknologioiden kehitysveturina. Kehitys näkyy mm. EU:n aloitteissa hakea synergiaa siviili-, puolustus- ja avaruusteollisuuden välillä.

Selvitysosassa 27 kuvataan hyvin tätä yleistä kehitystä toimintaympäristön näkökulmasta.

> ”Teknologinen kilpailu, kybertoimintaympäristön kehittyminen sekä monipuolistuva sotilaallisten ja ei-sotilaallisten keinojen valikoima ovat keskeisiä sodan ja sitä alemman asteisten kriisien kuvaan vaikuttavia tekijöitä. Uusien vaikuttamiskeinojen kehitys on vaikeuttanut uhkatilanteiden tunnistamista ja niihin reagoimista. Sotilaallisten kriisien ennakkovaroitusaika on lyhentynyt, ja kynnys voimankäyttöön on alentunut. Toimintaympäristö on laajentunut teknologisen kehityksen ja sodankäynnin menetelmien kehittymisen vuoksi käsittämään perinteisten maa-, meri- ja ilmaulottuvuuksien lisäksi avaruus-, kyber- ja informaatioulottuvuudet.”

Patrian ja puolustusteollisuuden kannalta on erittäin tärkeää, että

- talousarvioesityksessä mainittu parlamentaarinen tki-työryhmä onnistuu tavoitteessaan löytää keinot 4 prosentin bkt-osuuden saavuttamiseksi (5.3. Tiede-, teknologia- ja innovaatiopolittiikka).
- puolustusvoimien omalle tki-toiminnalle varataan riittävä korvamerkitty tki-rahoitus, jolla mahdollistetaan nykyistä parempi osallistuminen esimerkiksi Euroopan puolustusrahaston (EDF) hankkeisiin.

Copyright Patria. All rights reserved.

Patria

26.10.2021

Puolustusministeriön hallinnonala

Talousarvioesityksen kokonaistaso

Esityksen kokonaismäärärahat hallinnonalalle ovat 5,1 mrd euroa, joka on 5 % enemmän kuin vuonna 2021. Lisäyksestä suurin osa aiheutuu monitoimihävittäjän hankintaan liittyvistä arvonlisäveroista. Patria pitää erittäin tärkeänä, että kokonaismäärärahat toteutuvat esitetyllä tavalla.

Toiminnallinen tehokkuus ja teollisuus

Selvitysosassa (27.10) on asetettu seuraavat toiminnalliset tulostavoitteet:

- strategisten hankkeiden toteuttaminen (suunnittelu, toteutus ja seuranta)
- puolustusmateriaalin hankintaprosessin tehostaminen (suunnittelu, toteutus ja seuranta)
- kumppanuuksien palvelujen ja valmiuden varmistaminen kaikissa oloissa kustannustehokkaasti
- puolustusyhteistyön syventäminen suorituskykyjen ylläpidossa ja rakentamisessa, yhteistoimintakyvyn kehittämisessä, tilannekuvan muodostamisessa sekä kansainvälisen avun antamiseksi
- ja vastaanottamiseksi
- digitalisaation, digitaalisen turvallisuuden ja tiedon hyödyntämisen kehittäminen.

Teollisuuden merkitys näiden tulostavoitteiden saavuttamisessa kasvaa jatkuvasti. Teollisuuden henkilöstön tuomat mahdollisuudet uusissa resurssitarpeissa on tärkeää huomioida.

Strategiset hankkeet

Strategisten suorituskykyhankkeiden kokonaisuuden hallinnan onnistuminen on ratkaisevan tärkeää myös teollisuudelle (27.01 toiminnalliset tulostavoitteet). Patria on jo panostanut ja tulee panostamaan erittäin paljon rahaa ja resursseja HX-hankkeen onnistumiseen. Kaikki viiveet ja hankaluudet heijastuvat suoraan myös Patriaan. Teollisen yhteistyön toteutumisen konkreettinen valvonta tulee aloittaa jo heti hankintapäätöksen jälkeen.

Puolustusmateriaalihankinnat (27.10.18)

Puolustusmateriaalihankintoihin esitettävä määräraha on noin 821 miljoonaa euroa. Kehitysohjelmissa koostuvat suuresta määrästä erillisiä hankintoja. Mukana on suuri määrä hankintoja, jotka kohdistuvat suoraan kriittisiin teknologioihin. Puolustusministeriö julkaisi ohjauskirjeen (20.4.2020). Siinä muistutetaan keinovalikoimasta, jonka tarkoitus on Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen pohjan turvaaminen. Materiaalihankinnat ovat tärkein työkalu, jolla puolustusteollisuuden toimintakyky turvataan. Ohjauskirje tehtiin alun perin korona-ajalle, mutta se pitäisi saattaa jatkuvasti voimaan.

Copyright Patria. All rights reserved.

Patria

26.10.2021

Kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytykset ja kansainvälistyminen

Puolustusvoimien toimintamenoissa (27.10.01) on yhtenä perusteluna monien muiden joukossa ”kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvät menot”. Tämä on erittäin tärkeä kohta. Kasvava vienti on välttämättömyys Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen pohjan turvaamiseksi. Perinteisten tukitoimenpiteiden rinnalle on tullut kokonaan uusia tukitarpeita:

- Euroopan puolustusrahaston voittaminen ja toteuttaminen edellyttää projekteihin osallistuvia resursseja paitsi teollisuudelta myös suorituskykyjen loppukäyttäjiltä. Ilman riittävää resurssointia Suomen hyödyt esimerkiksi yhteisesti rahoitetusta puolustusrahastosta saattavat jäädä vajaaksi. Resurssointia tarvitaan toki puolustushallinnolta laajemminkin nykyisten pullonkaulojen poistamiseksi.
- Valtioiden välinen yhteistyö edellyttää entistä useammin toimivaa ns. Government–to–Government -mallia. Toimiva G2G-menettely tarvitaan osaksi keinovalikoimaa entistä useammin tarjouskilpailuihin mukaan pääsyn varmistamiseksi.

Patria Info@patria.fi www.patria.fi

Copyright Patria. All rights reserved.